

11. Савлук М. І. Гроші та кредит: підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко, М. Ф. Пуховкіна, І. В. Шамова, Н. Г. Заболотна, О. А. Брегеда; ред.: М. І. Савлук; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – 6-те вид., переробл. і доповн. – К.: КНЕУ, 2011. – 590 с.
12. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / І. Б. Садовська, Т. В. Божидарнік, К. С. Нагірська. – К.: «Центр учбової літератури». 2013. – 688 с.
13. Статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua/
14. Супрун В. Розрахунки готівкою / В. Супрун // Дебет – Кредит: Школа бухгалтера. – 2006. – № 1. – С. 10.

Бондаренко А.Н.

Черноморський державний університет імені Петра Могили

ОРГАНИЗАЦИЯ И НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УЧЕТА НАЛИЧНЫХ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ НА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

Аннотация

Исследованы особенности организации учета расчетов наличными средствами на отечественных предприятиях. Установлено место учета расчетов наличными средствами у субъектов хозяйствования. Рассмотрены характерные черты учета наличности на сельскохозяйственных предприятиях. Проанализирована законодательно-нормативная база Украины по вопросам учета наличных средств. Определены актуальность и необходимость систематического пересмотра и сопоставления нормативов учета наличности на предприятиях.

Ключевые слова: наличные, учет наличных расчетов, сельскохозяйственные предприятия, кассовые расчеты.

Bondarenko A.N.

Petro Mohyla Black Sea State University

ORGANIZATION AND REGULATORY FRAMEWORK ACCOUNTING CASH ON FARMS

Summary

The features of accounting of cash in domestic enterprises. The place of accounting in cash businesses. We consider the characteristics of the cash accounting on farms. Analyzed the legal and regulatory framework of Ukraine on account of cash. Determined the relevance and need for systematic review and comparison of accounting standards cash in the business.

Keywords: cash, cash payments accounting, farms, cash payments.

УДК 336.226

НЕДОЛІКИ ОНОВЛЕНОГО МЕХАНІЗМУ СПРАВЛЕННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Боровик П.М., Гузар Б.С., Приблуда М.С.

Уманський національний університет садівництва

У статті проаналізовано сучасний порядок нарахування і сплати податку на прибуток підприємств, що справляється в Україні з підприємств на загальній системі оподаткування. Результати дослідження продемонстрували, що податок на прибуток є одним із бюджетоформуючих податкових платежів. В той же час, дослідження показало, що сучасний механізм справляння цієї податкової форми має цілий ряд недоліків, викликаних недостатніми фіскальними та регулюючими її властивостями. Авторами за результатами дослідження обґрунтовано що для вирішення більшості проблем справляння податку на прибуток підприємств необхідно усунути розбіжності між податковим та бухгалтерським обліком доходів та витрат. Крім того, необхідно відмінити статтю 150 Податкового кодексу України, якою передбачено можливість перенесення на наступні податкові періоди від'ємного значення об'єкта оподаткування з податку на прибуток а також звільнити від оподаткування частину прибутку підприємств, що використовується його платниками на фінансування інноваційно-інвестиційних проектів.

Ключові слова: податкова система, пряме оподаткування, прибуток, податок на прибуток підприємств, Податковий кодекс України.

Постановка проблеми. Одним з податкових платежів, мобілізовані суми якого з 2015 р. суттєво вплинуть на доходну частину місцевих бюджетів, є податок на прибуток підприємств. Не зважаючи на те, що механізм справляння податку

на прибуток підприємств з часу прийняття Податкового кодексу України зазнав суттєвих змін, слід відзначити, що порядок його нарахування і сплати в період 2013-2015 рр. знову був кілька раз реформований. При цьому, найбільш кардинальні змі-

ни порядку оподаткування прибутку підприємств на загальній системі оподаткування відбулись в кінці 2014 р. з прийняттям Закону України від 28.12.2014 р. № 71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» [11]. Варто відмітити, що сучасні трансформації механізму справляння податку на прибуток потребують новітнього аналізу порядку його нарахування і сплати, який необхідно здійснювати з метою обґрунтування шляхів його вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Варто відзначити, що недоліки механізму справляння податку на прибуток підприємств є предметом досліджень В. Л. Андрущенка [1], В. П. Вишневецького [4], С. Л. Лондара [5], С. В. Онишко [6], Т. В. Паєнтко [7], А. М. Соколовської, Т. І. Єфименко та І. О. Луїної [12], Л. Д. Тулуша [13], К. І. Швабія [15], та безлічі інших вчених.

Платники	• юридичні особи на загальній системі оподаткування, обліку та звітності;
Об'єкт справляння	• обсяги реалізації товарів, робіт та послуг;
База справляння	• визначається шляхом коригування фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності відповідно до стандартів обліку на податкові різниці;
Ставки податку	• до 01.01. 2016 року – 18%; • з 01.04. 2016 року – 16 %;
Порядок обчислення і сплати	• дата виникнення доходів від продажу товарів - дата передачі товарів покупцю; • дата виникнення доходів від продажу робіт та послуг - дата оформлення акту прийому-передачі таких робіт та послуг; • передбачено квартальний, піврічний, за три квартали та річний податковий період з податку на прибуток; • декларація подається до ДПЗ за I квартал, півріччя та 9 місяців - не пізніше 40 календарних днів, що настають за таким звітним податковим періодом, а за рік - не пізніше ніж до 1 червня року, що настає за таким звітним податковим періодом; • податок на прибуток за I квартал, півріччя та 9 місяців сплачується не пізніше 50 календарних днів, що настають за таким звітним податковим періодом, а за рік - не пізніше 10 календарних днів, що настають за граничним терміном подання податкової звітності з податку на прибуток. • за 2015 р. платників податку на прибуток звільнено від сплати штрафних санкцій за порушення порядку його нарахування та сплати.

Рис. 1. Основні особливості сучасного механізму справляння податку на прибуток підприємств в Україні [9]

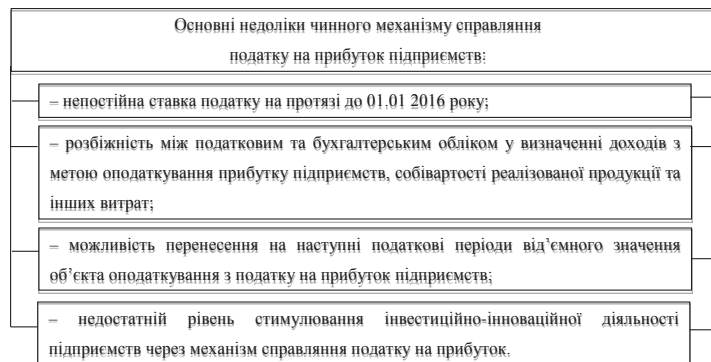

Рис. 2. Основні недоліки чинного механізму справляння податку на прибуток підприємств [1-4]*

*Узагальнено авторами

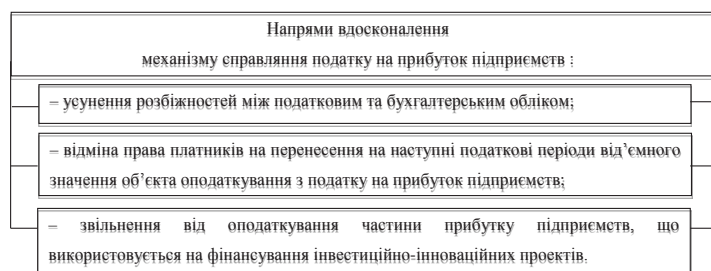

Рис. 3. Основні напрями вдосконалення вітчизняного механізму справляння податку на прибуток підприємств*

*Розроблено авторами

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Віддаючи належну шану науковим здобуткам як перелічених науковців, так і безлічі інших дослідників проблем оподаткування прибутку підприємств, варто відзначити, що суттєве реформування механізму справляння цієї податкової форми, яке відбулось в Україні в кінці 2014 р., вимагає посиленої уваги як вчених-фінансистів так і податківців та працівників фінансово-економічних служб окремих підприємств та корпоративних об'єднань до проблем її справляння.

Мета статті. Метою даної публікації є обґрунтування напрямів вдосконалення чинного порядку нарахування і сплати податку на прибуток підприємств. З метою виконання поставленого завдання в ході дослідження були використані економіко-статистичні методи досліджень, зокрема монографічний, графічний і табличний методи а також метод порівняння.

Виклад основного матеріалу. Внаслідок реформування механізму справляння податку на прибуток, яке відбулось в період 2013-2014 рр., було спрощено механізм справляння цієї складової податкової системи України, яке відбулось, насамперед, шляхом відміни квартального порядку декларування з податку на прибуток для більшості категорій платників та запровадження правила розрахунку об'єкта оподаткування з податку на прибуток, дещо наближеного, порівняно з попереднім, до бухгалтерського порядку визначення прибутку підприємства [8; 10] (рис. 1).

В той же час, необхідно відмітити, що порядок визначення сум прибутку з метою його оподаткування недостатньо гармонізовано з обліковими правилами обчислення прибутку підприємств.

При цьому, внаслідок реформування бюджетних відносин, що відбулось в кінці 2014 р., з 2015 р. мобілізовані суми податку на прибуток частково перерозподілятимуться на користь місцевих бюджетів [9].

Необхідно зазначити, що податок на прибуток підприємств забезпечує надходження значної частини доходів консолідованого бюджету України. Саме це демонструє динаміка мобілізації цього податку до зведеного бюджету загалом по Україні, по Черкаській області, по Уманському району Черкащини, а також динаміка сплати досліджуваної податкової форми одним із підприємств досліджуваного району та частки зазначеного податку в податкових виплатах згаданого підприємства наведена нами в табл. 1.

Зокрема, показники табл. 1, демонструють наявність тенденції до щорічного зростання абсолютних розмірів мобілізованих сум податку на прибуток підприємств по Україні, області та по Уманському району.

В той же час, дані таблиці засвідчили що в 2012-2013 рр. питома вага податку на прибуток в податкових надходженнях консолідованого бюджету України, мобілізованих ДФС в Черкаській області та Уманською ОДП ГУ ДФС у Черкаській області дещо скоротилась. Поряд з цим частка мобілізованих сум цієї податкової форми в загальних податкових надходженнях загалом по Україні в 2012-2013 рр., будучи вищою на 1/4 від аналогічного показника за 2009-2011 рр. практично не змінювалась [2; 3].

Таблиця 1

Динаміка сплати податку на прибуток та його частки в податкових надходженнях зведеного бюджету та податкових виплатах платника*

Показники	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.
I. По Україні:					
Мобілізовано податку на прибуток підприємств, млрд. грн	33,2	40,2	55,0	55,3	54,3
Питома вага податку на прибуток підприємств у податкових надходженнях зведеного бюджету, %	11,5	12,8	13,8	16,1	16,1
II. По Черкаській області:					
Мобілізовано податку на прибуток підприємств, млн. грн	503,2	550,1	625,2	713,9	718,3
Питома вага податку на прибуток підприємств у податкових надходженнях, мобілізованих по області до зведеного бюджету, %	10,2	10,8	11,1	12,9	12,2
III. По Уманському району Черкаської області:					
Мобілізовано податку на прибуток підприємств, млн. грн	28,8	29,1	32,9	35,1	35,0
Питома вага податку на прибуток підприємств у податкових надходженнях, мобілізованих по місту до зведеного бюджету, %	15,3	16,2	17,9	17,8	17,0
IV. Показники сплати податку на прибуток ПРАТ «Уманьагрохім»:					
Сплачено податку на прибуток підприємств, тис. грн	615,6	616,7	698,1	759,9	811,1
Питома вага податку на прибуток підприємств у загальних податкових виплатах підприємства, %	27,7	28,6	28,8	28,9	28,9

*Складено авторами за даними джерел: [2; 3] а також за матеріалами ДФС в Черкаській області, Уманської ОДПІ ГУ ДФС в Черкаській області та за даними податкової звітності ПРАТ «Уманьагрохім»

Поряд з тим, показники діяльності одного з платників податку на прибуток підприємств – ПРАТ «Уманьагрохім», наведені нами в таблиці, показали, що на протязі всього досліджуваного періоду відбувалось зростання як абсолютного розміру сплаченого податку на прибуток так і частки цього податку в загальних податкових виплатах зазначеного підприємства. Це відбулось, насамперед, внаслідок, з одного боку, збільшення обсягів реалізації досліджуваного підприємства, а з іншого – скорочення пільг з податку на прибуток, на які мало право підприємство в період до 2011 року.

В той же час, як демонструє практика податкового адміністрування цієї податкової форми, значна частина платників податку на прибуток як Уманського району та міста Умань, так і Черкаської області та України в 2011-2013 рр. стали подавати декларації з податку на прибуток з нулями або декларувати від'ємні значення об'єкта оподаткування з цього податку [14].

На наше переконання, такий стан речей, насамперед, зумовлений недоліками механізму справляння податку на прибуток. При цьому, аналіз наукових публікацій, присвячених недолікам механізму справляння податку на прибуток підприємств, дозволяє відзначити, що ця податкова форма має безліч недоліків, які стосуються механізму її справляння [1, с. 150-158; 4, с. 251-252; 5, с. 18; 6, с. 49; 7, с. 87-88; 10; 12, с. 152; 13, с. 67-68; 14, с. 456-457; 15, с. 246]. Не зупиняючись на всіх аналізованих в науковій літературі недоліках порядку нарахування і сплати податку на прибуток, відзначимо основні з них, до яких, на нашу думку, варто віднести (рис. 2).

– непостійну ставку податку на протязі до 01.01 2016 р.;

– розбіжність між податковим та бухгалтерським обліком у визначенні доходів з метою оподаткування прибутку підприємств, собівартості реалізованої продукції та інших витрат;

– можливість перенесення на наступні податкові періоди від'ємного значення об'єкта оподаткування з податку на прибуток підприємств;

– недостатній рівень стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств через механізм справляння податку на прибуток.

Слід відзначити, що проблема зміни ставки податку на прибуток у разі, якщо не буде внесено

нові зміни до Податкового кодексу України стосовно зміни ставок аналізованого податку вирішиться автоматично з 01.01 2016 р.

Поряд з цим, більшість перелічених проблем сучасного механізму справляння аналізованого податкового платежу потребують термінового та ефективного вирішення, оскільки лише їх врегулювання дозволить посилити фіскальний потенціал та регулюючі властивості цієї податкової форми.

Зокрема, на нашу думку, з метою забезпечення зростання регулюючого впливу податку на прибуток підприємств та спрощення облікових процедур, пов'язаних зі справлянням цього податку, нині необхідно (рис. 3).

– повне усунення розбіжностей між податковим та бухгалтерським обліком;

– відміна статті 150 Податкового кодексу України, яка передбачає можливість перенесення від'ємного значення об'єкта оподаткування з податку на прибуток на наступні податкові періоди;

– звільнення від оподаткування частини прибутку підприємств, що використовується на фінансування інвестиційно-інноваційних проектів.

Висновок. Підсумовуючи результати проведеного дослідження, слід відмітити що сучасний порядок нарахування і сплати податку на прибуток підприємств має суттєві недоліки, зумовлені недостатніми фіскальними та регулюючими властивостями цієї податкової форми.

Шляхами вдосконалення вітчизняного механізму справляння податку на прибуток, як показали результати дослідження, мають бути усунення розбіжностей між податковим та бухгалтерським обліком доходів та витрат, відміна статті 150 Податкового кодексу України, якою передбачено можливість перенесення на наступні податкові періоди від'ємного значення об'єкта оподаткування з податку на прибуток а також звільнення від оподаткування частини прибутку підприємств, що використовується його платниками на фінансування інвестиційно-інноваційних проектів.

Подальші наукові пошуки в обраному напрямі економічних досліджень слід присвятити дослідженню можливостей використання податку на прибуток в якості основної податкової форми для крупних аграрних корпорацій.

Список літератури:

1. Андрущенко В. Л. Податкові важелі та стимули розвитку господарських систем (теоретичні засади та практика використання) [Текст] / В. Л. Андрущенко, В. М. Мельник – Ірпінь: Національний університет державної податкової служби України, 2006. – 210 с.
2. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2010 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2010_Monitoring_ukr.pdf
3. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2013 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2013_Monitoring_ukr.pdf
4. Вишне夫斯基 В. П. Налогообложение: теории, проблемы, решения [Текст] / В. П. Вишне夫斯基, А. С. Веткин, Е. Н. Вишневская – Донецк, 2006. – 505 с.
5. Лондар С. Л. Моделирование надходжень із податку на прибуток підприємств в умовах українського економічного середовища [Текст] / С. Л. Лондар // Фінанси України. – 2010. – № 12. – С. 12-20.
6. Онишко С. В. Підвищення рівня адміністрування податку на прибуток / С. В. Онишко // Фінанси України. – 2003. – № 6. – С. 47-50.
7. Паєнко Т. В. Підвищення ефективності адміністрування податку на прибуток [Текст] / Т. В. Паєнко // Науковий вісник Національної академії ДПС України. – 2005. – № 4(31). – С. 80-89.
8. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
9. Податок на прибуток – 2015: що принесла податкова реформа. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.spd-info.com.ua/ua/view/news/one/5157>
10. Податок на прибуток в Україні в 2014 році. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://taxoptima.com.ua/ru/content/podatok-na-pributok-v-ukrayini-v-2014-roci#sthash.ikjzE7Oe.dpuf>
11. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: Закон України від 28.12.2014 р. № 71-VIII. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/71-19>
12. Соколовська А. М. Система податкових пільг в Україні у контексті європейського досвіду [Текст] / [А. М. Соколовська, Т. І. Єфименко, І. О. Луніна]: за заг. ред. А. М. Соколовської. – К.: НДФІ, 2006. – 320 с.
13. Тулуш Л. Д. Податкові важелі та механізми стимулювання інновацій [Текст] / Л. Д. Тулуш // Фінанси України. – 2006. – № 4. – С. 62-70.
14. Філоненко Г. Г. Сліди ухилення від сплати податку на прибуток [Текст] / Г. Г. Філоненко // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки». – 2013. – № 1. – С. 454-458.
15. Швабій К. І. Напрями підвищення ефективності адміністрування податків в Україні [Текст] / К. І. Швабій, Ї Ю. Д. Гусак // Наукові записки. – 2008. – Вип. 10. – С. 240-247.

Боровик П.Н., Гузар Б.С., Приблуда М.С.

Уманський національний університет садівництва

НЕДОСТАТКИ ОБНОВЛЕННОГО МЕХАНИЗМА ИЗЫМАНИЯ НАЛОГА НА ПРИБЫЛЬ ПРЕДПРИЯТИЙ

Аннотация

В статье проанализировано современный порядок начисления и уплаты налога на прибыль предприятий, взимаемого в Украине с предприятий на общей системе налогообложения. Результаты исследования показали, что налог на прибыль является одним из бюджетообразующих налоговых платежей. В то же время, исследование показало, что современный механизм изымания этой налоговой формы имеет целый ряд недостатков, вызванных недостаточными фискальными и регулируемыми ее свойствами. Авторами по результатам исследования обосновано что для решения большинства проблем изымания налога на прибыль предприятий необходимо устранить расхождения между налоговым и бухгалтерским учетом доходов и расходов. Кроме этого, необходимо отменить статью 150 Налогового кодекса Украины, которой предусмотрена возможность переноса на следующие налоговые периоды отрицательного значения объекта налогообложения по налогу на прибыль а также освободить от налогообложения части прибыли предприятий, что используется его плательщиками на финансирование инновационно-инвестиционных проектов.

Ключевые слова: налоговая система, прямое налогообложение, прибыль, налог на прибыль предприятий, Налоговый кодекс Украины.

Borovyk P.M., Huzar B.S., Pribluda M.S.

Uman National University of Horticulture

THE DISADVANTAGES OF A REVISED MECHANISM OF COLLECTION OF CIT

Summary

The article analyzes the procedure of calculation and payment of corporate income tax levied on the enterprises in Ukraine under the regular tax. The results of the study showed that the income tax is one of the budget-tax income. At the same time, the research has shown that the current mechanism of collecting of this tax form has a number of disadvantages caused by an inadequate fiscal and regulatory properties. The authors of the study proved that for solving the most problems of levying the corporate income of enterprises it is necessary to eliminate the differences between tax and accounting income and expenses. You also need to abolish Article 150 of the Tax Codex of Ukraine, which has the ability to transfer to the following tax periods the negative object of taxation on income tax and exempt from taxation the profits of companies that use its taxpayers to finance innovative investment projects.

Keywords: taxation, direct taxes, income, income tax, the Tax Codex of Ukraine.